KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2023/1032,

25. mai 2023,

millega kehtestatakse meetmed taimeviiruse tomati-pruunmädaniku liidu territooriumile sissetoomise ja seal levimise ärahoidmiseks ning muudetakse rakendusmäärust (EL) 2020/1191

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrust (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ, ([1]) eriti selle artikli 30 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrust (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus), ([2]) eriti selle artikli 22 lõiget 3 ja artiklit 52,

ning arvestades järgmist:

(1) Taimeviirus tomati-pruunmädanik (edaspidi „määratletud taimekahjustaja“) ei ole praegu komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/2072 ([3]) loetletud liidu karantiinse taimekahjustajana ega liidu reguleeritud mittekarantiinse taimekahjustajana. See vastab siiski määruse (EL) 2016/2031 I lisa 3. jao 2. alajaos esitatud, kõnealuse määruse artikli 30 lõikes 1 osutatud kriteeriumidele esialgseks hindamiseks, mis on vajalik selliste ajutiselt liidu karantiinseks taimekahjustajaks loetavate taimekahjustajate identifitseerimiseks, mille suhtes tuleb võtta ajutisi meetmeid.

(2) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1191 ([4]) kehtestati meetmed määratletud taimekahjustaja liitu sissetoomise ja seal levimise ärahoidmiseks. See määrus kaotab kehtivuse 31. mail 2023.

(3) Pärast rakendusmääruse (EL) 2020/1191 vastuvõtmist on kogutud uuemat teaduslikku teavet määratletud taimekahjustaja leviku ja katsemeetodite kohta ning komisjoni talituste tehtud auditites anti tagasisidet sätete rakendamise kohta ja nende mõju kohta kaitsele selle taimehaiguse leviku eest. See on põhjus, miks on vaja võtta vastu uus õigusakt, mis sisaldab kõnealuses määruses ettenähtud meetmetest üksikasjalikumaid meetmeid.

(4) Et tagada taimetervise kaitses ennetav lähenemisviis, tuleks kehtestada meetmed juhuks, kui mõni liidu territooriumil asuv isik kahtlustab määratletud taimekahjustaja esinemist või saab sellest teada, ning määrata kindlaks, kuidas teavitada sellest pädevat asutust ja mida see asutus peaks tegema.

([1]) ELT L 317, 23.11.2016, lk 4.
([2]) ELT L 95, 7.4.2017, lk 1.
([3]) Komisjoni 28. novembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/2072, millega kehtestatakse ühetaolised tingimused Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 rakendamiseks seoses taimekahjustajatevastaste kaitsemeetmetega ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 690/2008 ja muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) 2018/2019 (ELT L 319, 10.12.2019, lk 1).
([4]) Komisjoni 11. augusti 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/1191, millega kehtestatakse meetmed, et hoida ära taimeviiruse tomati-pruunmädaniku liitu sissetoomine ja seal levimine ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsus (EL) 2019/1615 (ELT L 262, 12.8.2020, lk 6).

(5) Kui määratletud taimekahjustaja esinemine liikmesriigi territooriumil on ametlikult kinnitatud, peaks asjaomase liikmesriigi pädev asutus kehtestama piiratud ala, tagamaks, et kõnealune taimekahjustaja hävitatakse ja hoitakse ära selle levik liidu ülejäänud territooriumil. Et tagada kõige asjakohasem ja proportsionaalsem lähenemisviis, tuleks vastu võtta erinevad piiramiseeskirjad juhuks, kui leiab kinnitust määratletud taimekahjustaja esinemine füüsilise kaitsega tootmiskohtades, kuna tänu sellele kaitsele on taimeterviserisk väiksem.

(6) Et tagada ennetav lähenemisviis liidu territooriumi kaitseks määratletud taimekahjustaja eest, peaksid liikmesriigid tegema oma territooriumil iga-aastaseid uuringuid määratletud taimekahjustaja esinemise kohta.

(7) Tuleks kehtestada eeskirjad liigi *Solanum lycopersicum* L. ja selle hübriidide ning perekonna *Capsicum* liikide seemnete (edaspidi „määratletud seemned“) ning liigi *Solanum lycopersicum* L. ja selle hübriidide ning perekonna *Capsicum* liikide istikute (v.a määratletud seemned) (edaspidi „määratletud istikud“) liidusisese liikumise kohta, kuna need seemned ja istikud on kõige tõenäolisemalt nakatunud määratletud taimekahjustajaga ja levitavad seda.

(8) Need eeskirjad peaksid vastavalt taime ja selle tootmise tüübile hõlmama taimekahjustajate puudumist tootmiskohas, visuaalset kontrolli, proovide võtmist ja analüüsimist, partiide nõuetekohast käitlemist ning emataimedega seotud meetmeid. Selline lähenemisviis on vajalik, et võtta arvesse iga määratletud seemnete ja määratletud istikute tootmise ja veo juhtumi tehnilisi asjaolusid.

(9) Eelkõige peaks pädev asutus võtma kõigist määratletud seemnete partiidest proove ja neid analüüsima, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja esinemine. Neid määratletud seemneid peaks enne edasist töötlemist analüüsima ka pädev asutus või ettevõtja ning need seemned peaks olema kõnealuste analüüside põhjal tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks. See on vajalik liidu territooriumi kaitsmiseks määratletud taimekahjustaja eest, kuna määratletud seemned on kõigi asjaomaste taimede tootmise lähtematerjal.

(10) Selleks et kaitsta liidu territooriumi määratletud taimekahjustaja eest, tuleks sätestada nõuded määratletud seemnete ja istikute liitu toomise kohta kolmandatest riikidest. Et tagada mittediskrimineeriv lähenemisviis, peaksid need nõuded olema sarnased nõuetega, mis käsitlevad määratletud seemnete ja määratletud istikute vedu liidu sees.

(11) On proportsionaalne teha kõnealustest nõuetest erand sellistele määratletud seemnetele ja määratletud istikutele, mis kuuluvad määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsetesse sortidesse, sest nende taimede puhul on vastav taimeterviserisk vähendatud vastuvõetava tasemeni. Liikmesriigid peaksid edastama komisjonile ja teistele liikmesriikidele nende resistentsete sortide loetelu, mida korrapäraselt ajakohastatakse.

(12) Et tagada tõhus ametlik kontroll määratletud taimekahjustaja liitu sissetoomise üle, peaks pädev asutus võtma määratletud seemnete ja istikute esmakordse liitu saabumise piiripunktis või komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2123 ([5]) osutatud kontrollipunktis vähemalt 20 protsendist määratletud seemnete ja istikute saadetistest proovid ja neid analüüsima. Iisraelist ja Hiinast pärit määratletud seemnete ja istikute puhul peaks proovide võtmise ja analüüsimise määr olema vastavalt 50 % ja 100 %, kuna nendest kolmandatest riikidest pärit kaupades leitakse rohkem määratletud taimekahjustajat.

(13) Et anda kolmandatele riikidele, pädevatele asutustele ja ettevõtjatele piisavalt aega käesoleva määruse sätetega kohaneda, tuleks kõnealust määrust kohaldada alates 1. septembrist 2023. Sel põhjusel ja selleks, et ei tekiks õiguslikku lünka, tuleks rakendusmääruse (EL) 2020/1191 kohaldamise lõpp edasi lükata 31. mailt 2023 31. augustile 2023.

([5]) Komisjoni 10. oktoobri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/2123, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 selles osas, millistel juhtudel ja tingimustel võib teatavate kaupade identsus- ja füüsilist kontrolli teha kontrollipunktis ning dokumentide kontrolli mujal kui piiripunktis (ELT L 321, 12.12.2019, lk 64).

(14) Määratletud taimekahjustaja täielik hindamine eesmärgiga teha kindlaks selle risk liidu territooriumil on veel pooleli. Seetõttu tuleks kõnealust määrust kohaldada kuni 31. detsembrini 2024, et anda aega see hindamine lõpule viia.

(15) Et kiiresti reageerida määratletud taimekahjustajaga seotud taimeterviseriskile, tuleks käesolevas määruses sätestatud eeskirju kohaldada võimalikult kiiresti. Seepärast peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist.

(16) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse meetmed taimeviiruse tomati-pruunmädaniku liitu sissetoomise ja seal levimise ärahoidmiseks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „määratletud taimekahjustaja“ – taimeviirus tomati-pruunmädanik;

b) „määratletud taimed“ – liigi *Solanum lycopersicum* L. ja selle hübriidide ning perekonna *Capsicum* liikide taimed, v.a määratletud seemned ja määratletud viljad;

c) „määratletud istikud“ – liigi *Solanum lycopersicum* L. ja perekonna *Capsicum* liikide istutamiseks ettenähtud taimed, v.a määratletud seemned;

d) „määratletud seemned“ – liigi *Solanum lycopersicum* L. ja selle hübriidide ning perekonna *Capsicum* liikide seemned;

e) „määratletud viljad“ – liigi *Solanum lycopersicum* L. ja selle hübriidide ning perekonna *Capsicum* liikide viljad.

Artikkel 3

Määratletud taimekahjustajaga seotud keelud

Määratletud taimekahjustajat ei tohi liidu territooriumile sisse tuua ega seal vedada, hoida, paljundada või vabadusse lasta.

Artikkel 4

Meetmed määratletud taimekahjustaja kahtluse või selle teadaoleva esinemise korral

1. Iga isik, kes kahtlustab liidu territooriumil määratletud taimekahjustaja esinemist või saab sellest teada, teavitab viivitamata pädevat asutust ja esitab sellele asutusele kogu asjakohase teabe määratletud taimekahjustaja esinemise või esinemise kahtluse kohta.

2. Sellise teabe saamisel pädev asutus:

a) registreerib esitatud teabe viivitamata;

b) võtab kõik vajalikud meetmed, et kinnitada või välistada määratletud taimekahjustaja esinemist või esinemise kahtlust;

c) tagab, et iga isikut, kes tegeleb määratletud taimedega, määratletud seemnetega või määratletud viljadega, mis võivad olla nakatunud määratletud taimekahjustajaga, teavitatakse viivitamata:

i) määratletud taimekahjustaja esinemisest või esinemise kahtlusest ning

ii) määratletud taimekahjustajaga seotud võimalikest riskidest ja meetmetest, mida tuleb võtta.

Artikkel 5

Määratletud taimekahjustaja esinemise uuringud

1. Pädevad asutused korraldavad iga-aastaseid uuringuid määratletud taimekahjustaja esinemise kohta oma riigi territooriumil.

2. Kõnealused uuringud:

a) hõlmavad lisas kirjeldatud proovide võtmist ja analüüside tegemist ning

b) põhinevad:

i) määratletud taimekahjustaja asjaomasesse liikmesriiki sissetoomise ja seal levimise riski hindamisel ning

ii) usaldusväärsetel teaduslikel ja tehnilistel põhimõtetel, mille juures võetakse arvesse võimalust määratletud taimekahjustajat avastada.

3. Liikmesriigid teavitavad iga aasta 30. aprilliks komisjoni ja teisi liikmesriike eelmisel kalendriaastal tehtud uuringute tulemustest.

Artikkel 6

Meetmed määratletud taimekahjustaja kinnitatud esinemise korral

1. Kui määratletud taimekahjustaja esinemine või esinemise kahtlus liikmesriigi territooriumil leiab ametlikku kinnitust, tagab selle liikmesriigi pädev asutus, et määratletud taimekahjustaja likvideerimiseks võetakse asjakohased meetmed vastavalt määruse (EL) 2016/2031 artiklile 17.

Lisaks sellele võtab kõnealune pädev asutus käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmed, välja arvatud juhul, kui seoses määratletud taimekahjustajaga on täidetud määruse (EL) 2016/2031 artikli 18 lõike 4 tingimused.

Lõigetes 2 ja 3 sätestatud meetmeid ei kohaldata määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete sortide määratletud istikutele. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele nende resistentsete sortide loetelu, mida korrapäraselt ajakohastatakse.

2. Pädev asutus kehtestab viivitamata piiritletud ala järgmiselt:

a) kui määratletud taimekahjustaja esineb füüsiliselt kaitstud tootmiskohtades, sisaldab piiritletud ala vähemalt tootmiskohta, kus kõnealune taimekahjustaja leiti;

b) kui määratletud taimekahjustaja esineb muudes kui punktis a osutatud tootmiskohtades, koosneb piiritletud ala:

i) saastunud piirkonnast, mis hõlmab vähemalt tootmiskohta, kus on kinnitatud määratletud taimekahjustaja esinemine;

ii) saastunud piirkonda ümbritsevast vähemalt 30 m puhvertsoonist.

3. Piiritletud alal peab pädev asutus või pädeva asutuse ametliku järelevalve all olev ettevõtja:

a) määratletud istikute või määratletud seemnete tootmiseks ettenähtud tootmiskohtade puhul:

i) kohe eemaldama ja hävitama viivitamata kõik määratletud istikute nakatunud partiid ja vajaduse korral nende istikute kasvusubstraadi ja kõnealustest partiidest pärit määratletud seemned. Eemaldatakse ja hävitatakse viisil, millega välistatakse määratletud taimekahjustaja levimise risk;

ii) rakendama konkreetseid hügieenimeetmeid personali, tootmisüksuse tarindite, tööriistade ja masinate, materjalide ja transpordivahendite suhtes, et ära hoida määratletud taimekahjustaja levimist teistele tootmisüksuses asuvatele partiidele, määratletud taimede järelkultuuridele või muudesse tootmiskohtadesse;

iii) hävitama kasvusubstraadi või töötlema seda hiljemalt viljelusperioodi lõpus nii, et puudub määratletud taimekahjustaja levimise tuvastatav risk;

b) määratletud viljade tootmiseks ettenähtud tootmiskohtade puhul:

i) eemaldama ja hävitama tootmiskohast kõik taimed hiljemalt viljelusperioodi lõpus. Eemaldatakse viisil, millega välistatakse määratletud taimekahjustaja levimise tuvastatav risk;

ii) rakendama konkreetseid hügieenimeetmeid personali, tootmiskoha tarindite, tööriistade ja masinate, materjalide ning viljade pakendamis- ja transpordivahendite suhtes, et vältida määratletud taimekahjustaja levimist määratletud taimede järelkultuuridele või muudesse tootmiskohtadesse;

iii) hävitama kasvusubstraadi või töötlema seda hiljemalt viljelusperioodi lõpus nii, et puudub määratletud taimekahjustaja levimise tuvastatav risk.

Artikkel 7

Määratletud istikute vedu liidu piires

1. Määratletud istikuid võib liidu piires vedada üksnes juhul, kui nendega on kaasas taimepass, mis on välja antud pärast seda, kui pädev asutus või ettevõtja on leidnud, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) määratletud istikud on saadud määratletud seemnetest, mis vastavad artiklites 8 ja 10 sätestatud nõuetele;

b) määratletud istikud on kasvatatud tootmiskohas, mis on määratletud taimekahjustaja avastamiseks sobival ajal tehtud ametliku kontrolli põhjal teadaolevalt vaba määratletud taimekahjustajast;

c) määratletud istikutelt, millel on ilmnenud määratletud taimekahjustaja sümptomid, on pädev asutus võtnud proove ja neid analüüsinud ning need analüüsid on näidanud, et kõnealused taimed on määratletud taimekahjustajast vabad;

d) määratletud istikute partiisid on hoitud teistest määratletud taimede partiidest eraldi ning seejuures on kohaldatud asjakohaseid hügieenimeetmeid.

Käesolevas lõikes osutatud analüüside jaoks proovide võtmine toimub vastavalt lisas esitatule.

2. Lõikes 1 sätestatud taimepassi väljaandmise tingimusi ei kohaldata määratletud istikutele, mis kuuluvad määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsetesse sortidesse. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele nende resistentsete sortide loetelu, mida korrapäraselt ajakohastatakse.

Artikkel 8

Määratletud seemnete vedu liidu piires

1. Määratletud seemneid võib liidu piires vedada üksnes juhul, kui nendega on kaasas taimepass, mis on välja antud pärast seda, kui pädev asutus või ettevõtja on jõudnud järeldusele, et täidetud on järgmised tingimused:

a) määratletud seemnete emataimed on toodetud tootmiskohas, kus määratletud taimekahjustaja avastamiseks sobival ajal tehtud ametliku kontrolli põhjal on leitud, et määratletud taimekahjustajat seal teadaolevalt ei esine;

b) määratletud seemnepartii puhul, mis on pärit rohkem kui 30 emataimelt, on pädev asutus enne töötlemist võtnud sellest partiist proovid ja analüüsinud neid määratletud taimekahjustaja esinemise suhtes vastavalt lisas kirjeldatule või on ettevõtjad korraldanud proovide võtmise ja analüüsid pädeva asutuse ametliku järelevalve all, ning partii on nende analüüside põhjal tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks. Määratletud taimekahjustaja esinemisest tuleb teavitada pädevat asutust ja nakatunud määratletud seemnepartiisid ei tohi liidu territooriumil vedada;

c) määratletud seemnepartii puhul, mis on pärit kuni 30 (kaasa arvatud) emataimelt, on pädev asutus või ettevõtjad pädeva asutuse ametliku järelevalve all võtnud määratletud seemnetest või kõigist kõnealuste määratletud seemnete emataimedest proovid ja analüüsinud neid määratletud taimekahjustaja esinemise suhtes vastavalt lisas kirjeldatule. Määratletud seemned või emataimed on nende analüüside kohaselt tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks. Määratletud taimekahjustaja esinemisest tuleb teavitada pädevat asutust ja nakatunud emataimedest pärit määratletud seemnepartiisid ei tohi liidu territooriumil vedada;

d) määratletud taimekahjustaja esinemise kahtluse korral võivad proove võtta ja analüüse teha üksnes pädevad asutused kooskõlas määruse (EL) 2016/2031 artikli 87 lõike 3 punktiga c;

e) kõikide määratletud seemnete partiide päritolu registreeritakse ja dokumenteeritakse.

2. Erandina lõike 1 punktidest a, b, c ja d võib liidu piires vedada määratletud seemneid, mis on koristatud enne 31. augustit 2023 ja mille kohta on pädev asutus või asjaomane ettevõtja enne nende esmakordset liidusisest vedu teinud kindlaks, et need seemned vastavad rakendusmääruse (EL) 2020/1191 nõuetele; sel juhul veetakse seemneid koos taimepassiga, mis tõendab vastavust nimetatud nõuetele.

3. Alates 1. aprillist 2021 tuleb liidu sees esimest korda veetavaid määratletud seemnepartiisid, mida on enne 30. septembrit 2020 analüüsitud immunoensüümmeetodiga (ELISA), uuesti analüüsida muu analüüsimeetodiga kui ELISA, nagu on osutatud lisa punktis 3.

4. Seemnetest proovide võtmine ja analüüside tegemine toimub vastavalt lisas esitatule.

5. Lõigetes 1 ja 2 taimepassi väljaandmiseks sätestatud tingimusi ei kohaldata selliste sortide määratletud seemnetele, mis on teadaolevalt määratletud taimekahjustaja suhtes resistentsed. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele nende resistentsete sortide loetelu, mida korrapäraselt ajakohastatakse.

Artikkel 9

Määratletud istikute liitu toomine

1. Kolmandatest riikidest pärit määratletud istikuid (v.a määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete. sortide istikud) võib liitu tuua üksnes juhul, kui nendega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mille lahtris „Lisadeklaratsioon“ on esitatud järgmised andmed:

a) ametlik kinnitus selle kohta, et määratletud istikud on saadud seemnetest, mis vastavad artiklis 10 sätestatud nõuetele;

b) ametlik kinnitus selle kohta, et määratletud istikud on toodetud tootmiskohas, mille on registreerinud ja mille üle teostab järelevalvet päritoluriigi taimekaitseorganisatsioon, ning et see tootmiskoht on määratletud taimekahjustaja avastamiseks sobival ajal tehtud ametlike kontrollide, proovide võtmise ja analüüside põhjal teadaolevalt sellest taimekahjustajast vaba;

c) registreeritud tootmiskoha nimi.

2. Määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete sortide määratletud istikuid, mis on pärit kolmandatest riikidest, võib liitu tuua üksnes juhul, kui nendega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mille lahtris „Lisadeklaratsioon“ on kõnealust resistentsust kinnitatud.

Artikkel 10

Määratletud seemnete liitu toomine

1. Muude kui määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete sortide seemneid, mis on pärit kolmandatest riikidest, võib liitu tuua üksnes juhul, kui nendega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mille lahtris „Lisadeklaratsioon“ on esitatud järgmised andmed:

a) ametlik kinnitus selle kohta, et kõik järgmised tingimused on täidetud:

   i) asjaomaste määratletud seemnete emataimed on toodetud tootmiskohas, kus määratletud taimekahjustaja avastamiseks sobival ajal tehtud ametliku kontrollimise põhjal on leitud, et määratletud taimekahjustajat seal teadaolevalt ei esine;

   ii) kui määratletud seemnepartii on pärit rohkem kui 30 emataimelt, on sellest partiist ametlikult võetud määratletud taimekahjustaja määramiseks proovid ja neid analüüsitud vastavalt lisas kirjeldatule ning see seemnepartii on nimetatud analüüside põhjal tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks;

   iii) kui määratletud seemnepartii on pärit kuni 30 (kaasa arvatud) emataimelt, on määratletud seemnetest või kõigist kõnealuste määratletud seemnete emataimedest võetud proovid ja neid analüüsitud vastavalt lisas kirjeldatule. Määratletud seemned või emataimed on nende analüüside kohaselt tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks;

b) emataimede tootmiskoha jälgitavust tagav teave.

2. Määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete sortide määratletud seemneid, mis on pärit kolmandatest riikidest, võib liitu tuua üksnes juhul, kui nendega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mille lahtris „Lisadeklaratsioon“ on kõnealust resistentsust kinnitatud.

3. Erandina lõike 1 punktist a võib liidu territooriumile tuua määratletud seemneid, mis on koristatud enne 31. augustit 2023 ja mille kohta on enne nende liitu toomist leitud, et need vastavad määruse (EL) 2020/1191 nõuetele, ning nende seemnetega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mille lahtris „Lisadeklaratsioon“ on märgitud järgmine kinnitus: „Need seemned on koristatud enne 31. augustit 2023 ja on leitud, et need vastavad määruse (EL) 2020/1191 nõuetele“.

Artikkel 11

Ametlik kontroll liitu toomisel

Pädev asutus peab määratletud seemnete ja määratletud istikute esmakordse liitu saabumise piiripunktis või komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2123 artiklis 2 osutatud kontrollipunktis võtma vähemalt 20 protsendist nende seemnete ja istikute saadetistest proove ja neid analüüsima vastavalt käesoleva määruse lisas esitatule.

Iisraelist ja Hiinast pärit määratletud seemnete ja määratletud istikute puhul on proovide võtmise ja analüüsimise määr vastavalt 50 % ja 100 %.

Artikkel 12

Rakendusmääruse (EL) 2020/1191 muutmine

Rakendusmääruse (EL) 2020/1191 artiklis 12 asendatakse kuupäev „31. maini 2023“ kuupäevaga „31. augustini 2023“.

Artikkel 13

Jõustumine ja kohaldamise alguskuupäev

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse 1. septembrist 2023 kuni 31. detsembrini 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 25. mai 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

1. **Proovivõtukavad määratletud seemnete proovide võtmiseks selliste sortide korral, mis ei ole määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsed**

Analüüside tegemiseks võetakse seemnetest proovid järgmistest proovivõtukavadest lähtudes, sõltuvalt seemnepartiist ja nagu on osutatud fütosanitaarmeetmete rahvusvaheliste standardite nr 31 „Methodologies for sampling of consignments“ (Saadetistest proovide võtmise metoodika, ISPM31) asjakohastes tabelites:

a) seemnepartii puhul, mis on pärit kuni 30 emataimelt:

— sellise hüpergeomeetrilise proovivõtukava kasutamine, mis võimaldab 95 % usaldusväärsusega kindlaks teha nakatunud taimede olemasolu 10 % või suuremas ulatuses, või

— seemnepartii iga emataime kontrollimine;

b) kuni 3 000 (k.a) seemet sisaldava seemnepartii puhul: sellise hüpergeomeetrilise proovivõtukava kasutamine, mis võimaldab 95 % usaldusväärsusega kindlaks teha nakatunud taimede olemasolu 10 % või suuremas ulatuses;

c) 3 000 – 30 000 (k.a) seemet sisaldava partii puhul: sellise proovivõtukava kasutamine, mis võimaldab 95 % usaldusväärsusega kindlaks teha nakatunud taimede olemasolu 1 % või suuremas ulatuses;

d) rohkem kui 30 000 seemet sisaldava partii puhul: sellise proovivõtukava kasutamine, mis võimaldab 95 % usaldusväärsusega kindlaks teha nakatunud taimede olemasolu 0,1 % või suuremas ulatuses.

Polümeraasi ahelreaktsiooni (PCR) meetodite puhul koosnevad osaproovid maksimaalselt 1 000 seemnest.

2. **Proovivõtukavad määratletud taimede proovide võtmiseks selliste sortide korral, mis ei ole määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsed**

a) Kõnealuste määratletud taimede puhul kogutakse iga tootmiskoha ja vajaduse korral iga kultivari kohta vähemalt üks proov, mis koosneb kuni 200 noorest taime ülaosa lehest või vilja tupplehest.

b) Sümptomitega taimede puhul võetakse analüüsimiseks proove vähemalt kolmest sümptomaatilisest lehest.

c) Emataimede kontrollimisel kogutakse vastavalt vajadusele kas noored lehed taime ülaosast või viljade tupplehed.

3. **Analüüsimeetodid määratletud taimekahjustaja avastamiseks ja kindlakstegemiseks määratletud seemnetel selliste sortide korral, mis ei ole määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsed**

Määratletud taimekahjustaja avastamiseks määratletud seemnetel kasutatakse ühte järgmistest analüüsimeetoditest:

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse ISFi protokollis (2020) ([1]) kirjeldatud praimereid ja sonde;

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse Menzeli ja Winteri (2021) ([2]) praimereid ja sondi;

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse Bernabé-Orts *et al.* (2021) ([3]) poolt kirjeldatud praimereid ja sondi;

Kui määratletud taimekahjustaja avastamiseks tehtud analüüsi tulemus on positiivne, tehakse teine analüüs, mille puhul kasutatakse avastamiseks tehtud analüüsi puhul kasutatud meetodist erinevat, ühte eespool loetletud RT-PCR analüüsimeetodeist, ja sama proovi, et kindlakstegemist kinnitada. Kui puhitud seemnetest võetud proovides määratud taimekahjustaja avastamiseks ja kindlakstegemiseks tehtud analüüside tulemused on erinevad, siis eemaldatakse seemnetelt puhis ja seemneid analüüsitakse vajaduse korral uuesti.

([1]) ISF (2020). „Detection of Infectious Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV) in Tomato and Pepper Seed“. https://worldseed.org/our-work/seed-health/ishi-methods/, versioon 1.5, üles laaditud 29.3.2023.

([2]) Menzel, W. & Winter, S. (2021). „Identification of novel and known tobamoviruses in tomato and other solanaceous crops using a new pair of generic primers and development of a specific RT- qPCR for ToBRFV“. *Acta Horticulturae* 1316, lk 143–148.

([3]) Bernabé-Orts, J.M., Torre, C., Méndez-López, E., Hernando, Y., Aranda, M.A. (2021). „New Resources for the Specific and Sensitive Detection of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus“. *Viruses* 13, 1680.

4. **Analüüsimeetodid määratletud taimekahjustaja avastamiseks ja kindlakstegemiseks määratletud taimedel selliste sortide korral, mis ei ole määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsed**

Muude kui määratletud taimekahjustaja suhtes teadaolevalt resistentsete sortide määratletud taimedel ning määratletud viljadel määratletud taimekahjustaja avastamise jaoks proovide analüüsimisel kasutatakse ühte järgmistest meetoditest:

— analüüsimeetod ELISA, üksnes sümptomaatilise materjali korral;

— tavapärane RT-PCR, mille puhul kasutatakse Alkowni *et al.* (2019) ([4]) praimereid;

— tavapärane RT-PCR, mille puhul kasutatakse Rodriguez-Mendoza *et al.* (2019) ([5]) praimereid;

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse ISFi protokollis (2020) ([6]) kirjeldatud praimereid ja sonde;

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse Menzeli ja Winteri (2021) ([7]) praimereid ja sondi;

— reaalaja-RT-PCR, mille puhul kasutatakse Bernabé-Orts *et al.* (2021) ([8]) poolt kirjeldatud praimereid ja sondi.

Kui määratletud taimekahjustaja avastamiseks tehtud analüüsi tulemus on positiivne, tehakse teine analüüs, mille puhul kasutatakse avastamiseks tehtud analüüsi puhul kasutatud meetodist erinevat, ühte eespool loetletud RT-PCR analüüsimeetoditest, ja sama proovi, et kindlakstegemist kinnitada.

([4]) Alkowni, R, Alabdallah, O., Fadda, Z. (2019). „Molecular identification of tomato brown rugose fruit virus in tomato in Palestine." *Journal of Plant Pathology* 101(3), 719–723.

([5]) Rodríguez-Mendoza, J., Garcia-Avila, C.J., López-Buenfil, J.A., Araujo-Ruiz, K., Quezada, A., Cambrón-Crisantos, J.M., Ochoa-Martínez, D.L. (2019). „Identification of Tomato brown rugose fruit virus by RT-PCR from a coding region or replicase". *Mexican Journal of Phytopathology* 37(2), 346–356.

([6]) ISF (2020). „Detection of Infectious Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV) in Tomato and Pepper Seed". https://worldseed.org/our-work/seed-health/ishi-methods/, versioon 1.5, üles laaditud 29.3.2023.

([7]) Menzel, W. & Winter, S. (2021). „Identification of novel and known tobamoviruses in tomato and other solanaceous crops using a new pair of generic primers and development of a specific RT- qPCR for ToBRFV". *Acta Horticulturae* 1316, lk 143–148.

([8]) Bernabé-Orts, J.M., Torre, C., Méndez-López, E., Hernando, Y., Aranda, M.A. (2021). „New Resources for the Specific and Sensitive Detection of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus". *Viruses* 13, 1680.